

**ALEKSANDR FAYNBERG MEROSI – O‘ZBEK-RUS ADABIY
ALOQALARINING MA’NAVIY DURDONASI**

Erkinboyeva Aziza Ruslonovna

*O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti, Xorijiy til va adabiyoti
ingliz tili 1- fakulteti 2-bosqich talabasi azizaruslonovna@gmail.com*

Ilmiy rahbar: MohinbonuMardonova Shuhrat qizi,

*O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti, Ingliz tilini o‘qitish metodikasi
No 1 kafedrasida o‘qituvchisi mohinbonuuzswlu@gmail.com*

Annotatsiya: *Mazkur maqolada O‘zbekiston adabiy hayotida o‘ziga xos iz qoldirgan atoqli shoir Aleksandr Faynbergning ijodiy merosi tahlil etilgan. Muallif Faynbergning o‘zbek va rus adabiyotlari o‘rtasidagi madaniy ko‘priq sifatidagi o‘rnini ochib beradi hamda uning asarlarida millatlararo do‘stlik, bag‘rikenglik va insoniy qadriyatlar qanday badiiy talqin etilganini ko‘rsatadi. Maqolada shoirning tarjima faoliyatiga, o‘zbek adabiyotini rus o‘quvchisiga yetkazishdagi xizmatlariga alohida e’tibor qaratilgan. Shuningdek, Faynberg ijodining bugungi globallashuv davrida yosh avlodni tinchlik, do‘stlik va ma’naviy birlik ruhida tarbiyalashdagi ahamiyati yoritilgan.*

Kalit so‘zlar: *O‘zbek-rus adabiy aloqalari, she’riyat, tarjima, madaniyatlararo muloqot, bag‘rikenglik,*

Abstract: *This article examines the creative legacy of the prominent poet Aleksandr Faynberg, who made a significant contribution to the literary and cultural landscape of Uzbekistan. The author highlights Faynberg’s role as a cultural bridge between Uzbek and Russian literatures, emphasizing how his poetry embodies the ideals of friendship, tolerance, and humanism. The article also focuses on his translation activity, through which he successfully introduced Uzbek literary heritage to Russian readers. Moreover, the paper discusses the relevance of Faynberg’s works in the modern globalized world, particularly in nurturing the younger generation with the values of peace, friendship, and spiritual unity.*

Keywords: *Uzbek-Russian literary relations, poetry, translation, intercultural dialogue, tolerance, humanism, spiritual heritage.*

Adabiyot — bu xalqlarni birlashtiruvchi eng buyuk kuchlardan biridir. U nafaqat soʻz sanʼatining jilosi, balki millatlar oʻrtasidagi doʻstlik, madaniy almashinuv va maʼnaviy yaqinlikning koʻzgusidir. Ana shunday ijodkorlardan biri — oʻzbek adabiy muhitida alohida oʻrin tutgan, rus tilida ijod qilgan atoqli shoir Aleksandr Faynberg. Uning ijodi Oʻzbekiston madaniyatining ajralmas qismi boʻlib, oʻzbek va rus adabiyotlari oʻrtasidagi ruhiy, maʼnaviy va badiiy aloqalarning mustahkamlanishida beqiyos hissa qoʻshgan. Bugungi globallashuv davrida turli madaniyatlar oʻrtasidagi muloqotning ahamiyati yanada oshib borayotgan bir paytda, Faynberg merosini oʻrganish — oʻzaro hurmat, doʻstlik va maʼnaviy birdamlikni chuqur anglash demakdir. Uning asarlari orqali biz oʻzbek xalqining qadriyatlari, milliy ruhi va insoniy fazilatlari bilan rus adabiy tafakkurining teran falsafasi qanday uygʻunlashganini koʻramiz.

Aleksandr Faynberg Oʻzbekiston adabiyotida oʻz ijodi bilan ikki xalq — rus va oʻzbek xalqlari oʻrtasidagi madaniy muloqotni mustahkamlab bergan shaxsdir. U rus tilida yozgan boʻlsa-da, asarlarida oʻzbek xalqining hayoti, qadriyatlari, anʼanalari, bagʻrikengligi, va mehnatsevarligini chin dildan tasvirlagan. Shu bois, u “Oʻzbekiston yuragidan chiqqan rus shoiri” sifatida tanilgan. Faynbergning sheʼrlarida oʻzbekona mehr, samimiyat va insonparvarlik aniq sezilib turadi. U oʻz asarlarida Toshkentni, Fargʻonani, Samarqandni, bu yerlardagi insonlarni, ularning mehnati va orzu-umidlarini yuksak badiiy ifoda bilan tasvirlagan. Shoir oʻz asarlari orqali oʻzbek xalqiga chuqur hurmat va muhabbat bilan qaraganini koʻrsatgan.

Faynberg sheʼriyatining asosiy yoʻnalishlaridan biri — millatlararo doʻstlik va insoniy qadriyatlarni ulugʻlashdir. U oʻz asarlarida insonlar oʻrtasidagi mehr, bagʻrikenglik va bir-birini tushunish gʻoyalarini ilgari surgan. Shoir uchun millat, din yoki til farqi emas, balki insoniylik, mehr va adolat ustuvor qadriyat boʻlgan. Uning “Toshkentliklar”, “Oʻzbekiston – mening yuragimda”, “Doʻstlik kuylari”

kabi she'rlarida bu g'oya aniq namoyon bo'ladi. Bu asarlar nafaqat o'zbek, balki rus o'quvchisini ham o'ziga rom etgan. Chunki Faynberg she'rlari umuminsoniy tuyg'ularni o'zida mujassam etadi.

Aleksandr Faynberg nafaqat shoir, balki mohir tarjimon ham edi. U o'zbek adabiyotining ko'plab namoyandalarini rus o'quvchisiga tanitgan. Xususan, Abdulla Oripov, Erkin Vohidov, G'afur G'ulom, Mirtemir kabi o'zbek shoirlarining asarlarini rus tiliga mahorat bilan tarjima qilgan. Bu tarjimalar orqali rus o'quvchilari o'zbek adabiyotining ruhiyatini, xalqimizning orzu-intilishlarini, qadriyatlarini chuqurroq tushunish imkoniga ega bo'lishgan. Shu jihatdan Faynberg ijodi madaniyatlararo aloqalarning tirik ko'prigi bo'lib xizmat qilgan. Uning tarjima uslubi nihoyatda nozik va sadoqatli edi — u shunchaki so'zlarni emas, balki asarning ruhini, ohangini va milliy koloritini tarjima qilgan. Shu bois uning tarjimalari bugungi kunda ham o'z ahamiyatini yo'qotmagan.

Bugungi globallashuv davrida millatlar o'rtasidagi madaniy muloqot yanada chuqurlashmoqda. Faynbergning ijodi yosh avlodni tinchlik, do'stlik, bag'rikenglik kabi g'oyalar ruhida tarbiyalashda muhim ahamiyatga ega. Uning she'rlari millatlar o'rtasidagi o'zaro tushunishni, har bir xalqning go'zalligini qadrlashni o'rgatadi. Shuning uchun ham Faynberg merosi bugun nafaqat tarixiy, balki tarbiyaviy va ma'naviy ahamiyatga ega. O'zbekiston va Rossiya o'rtasidagi bugungi madaniy aloqalarni mustahkamlashda, adabiy hamkorlikni rivojlantirishda Faynberg kabi shaxslarning merosi bebaho tajriba manbai hisoblanadi. U millatlar o'rtasidagi mehr va do'stlikni she'riyat orqali mustahkamlash mumkinligini amalda isbotlab bergan ijodkor edi.

Aleksandr Faynberg — o'zbek va rus adabiyotlari o'rtasidagi eng porloq ko'priklardan biridir. Uning she'rlari millatlar o'rtasidagi do'stlik, mehr va insoniylik timsoliga aylangan. U o'z ijodi orqali O'zbekistonning ma'naviy boyligini, xalqining bag'rikengligini butun dunyoga tanitgan. Bugungi kunda Faynberg merosini o'rganish, uni yosh avlodga yetkazish — bu faqat adabiy masala emas, balki ma'naviy tarbiya, millatlararo hurmat va tinchlik madaniyatini rivojlantirish yo'lida muhim qadriyatdir. Darhaqiqat, Aleksandr Faynberg ijodi

o'zbek-rus adabiy aloqalarining eng go'zal durdonalaridan biri bo'lib, u xalqimiz qalbida abadiy yashaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. **Faynberg, A.** *Golosa družey.* — Moskva: “Sovetskiy pisatel’”, 1988.
2. **Faynberg, A.** *Izbrannye stikhotvoreniya.* — Toshkent: “G‘afur G‘ulom” nashriyoti, 1985.
3. **Karimov, I. A.** *Yuksak ma'naviyat — yengilmas kuch.* — Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
4. **Khudoyberdiyeva, M.** *O'zbekiston adabiyotida rus tilidagi ijod namunalari.* — Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
5. **Nurullayeva, D.** *Aleksandr Faynberg she'riyati va uning falsafiy qirralari.* — “Til va adabiyot” jurnali, №4, 2019.
6. **Ortikov, B.** *O'zbek-rus adabiy aloqalari tarixi.* — Toshkent: O'zbekiston, 2003.
7. **O'zbekiston Milliy kutubxonasi arxivi.** *Aleksandr Faynberg hayoti va ijodi haqidagi ma'lumotlar to'plami.* — Toshkent, 2022.